

Retkeilijä

TRL – 45 vuotta toimintaa Nro 2 26.5.2016

*Kevät kiittää
kohti kesää,
vilisevät pellot, tulevat
ruoho ja lehdet.
Äkkiä lentää lehmä ohi.*

Risto Rasa

Liikkumalla luonnossa
koet uusiakin elämyksiä.
Aina niistä tulee iloinen
mieli ja hyvä olo.

Viherpeippo Utö-saarella. Kuva: Kari Neuvonen

Kaikkille avoimia retkiä

7.6. alk. tiistaisin klo 18 opastetut iltamelonnat Ks. s. 5
30.6. - 3.7. to-su Vesijärven ympärimelonta. Järj. SalSa, ks. s. 7
9.-16.7. la-la Melontavaellus Saaristomerellä. Ks. s. 5
23. - 29.7. TRL-pyöräretki Runon ja Rajan tietä. Ks. s. 5
8. - 12.8. Kallioniemi-saaren kesäakatemia. Ks. s. 2
13. - 14.8. la-su Merellinen perheleiri. Ks. s. 5
27.8. Suomen luonnon päivä -retkiä eri seuroilla
17.-24.9. TRL-Retkiviikko Ukonjoella, kts. TRL-netti
Huomioi ERÄMESSUT 9. - 12.6. TRL/Riihimäen Retkeilijät
(Riihimäen Retkeilijät kaipaavat toimitsijoita osastolle)

5.-7.8.2016 TRL:n XXXVIII Retkeilypäivät
Varkhanmukassa – 45 vuotta Työväen Retkeilyliittoa!

Ohjelma on perinteinen: Lentopallon lisäksi luontopolku, erätaitokisa, pihakisoja, myös juhlapatikka. Illanviettoa taatusti hyvässä seurassa eli leirinuotio kutsuu kaikki koolle Kotkan siipi-laavun äärelle. Retkimuisteluja, retkivinkkejä, suunnitelmia.

Aamujumppa lauantaina ja sunnuntaina, sunnuntaina lisäksi aamu-sauna.

Erätaitokisassa 3-henkinen joukkue (kaikki osallistujat samasta seurasta ja kumpikin sukupuoli joukkueessa mukana), välineinä puukko ja kompassi.

Tarkempia tietoja ruokailusta, majoittumisesta ym. toukokuun lehdessä.

Ilmoittautumiset 15.7. mennessä TRL:n toimistolle: tyovaenretkeilyliitto@gmail.com, puh. 045 1369 744, postiosoite: Sturenkatu 27 A, 4.krs, 00510 Helsinki.

Osallistumismaksu 20 €/aikuinen, lapset (alle 15-v) ilmaiseksi.

Maksa ilmoittautumisen yhteydessä TRL:n tilille: FI66 1521 3007 119458), viite 13123.

TYÖVÄEN RETKEILYLIITTO ry

Luonnostävien kansainvälisen Liiton (Naturfreunde Internationale, NFI) Suomen jäsenjärjestö, perustettu 1971.

Toimisto: Sturenkatu 27, 4. krs.
00510 Helsinki

puh. 045 1369 744

tyovaenretkeilyliitto@gmail.com

www.tyovaenretkeilyliitto.com

www.nf-int.org tai www.nfi.at

Palvelemme: ti, ke, to klo 9-16

Toimistonhoitaja: Maija Koponen

Puheenjohtaja: Hannu Puhalainen,
puh. 040 588 1439

TRL:n tili:

Nordea FI66 1521 3007 1194 58.

Retkeilijä-lehti:

Toimitus Hilka Laitinen,
puh. 0440-500354,
hilka.laitinen@gmail.com

ISSN 0783-165X

Painopaikka: Keski-Uusimaa Oy,
Tuusula

Seuraava Retkeilijä ilmestyy
torstaina 15.9.2016 Demokraatti-
lehden liitteenä. Aineistot
kuukautta aiemmin.

**Retkeilijä-lehti on luettavissa,
myös aikaisempia numeroita,
TRL:n nettisivuilla näköissivuina.
www.tyovaenretkeilyliitto.com**

TRL:N MAJA- VUOKRAT 2016

Vuodepaikkamaksut

Varkhanmukassa
(Enontekiöllä)

jäsen aikuinen 8 e
alle 12-vuotiaat 4 e
ei-jäsen aikuinen 12 e
alle 12-vuotiaat 7 e

Rihmakurussa (Kittilässä) ja
Ukonjoella (Lieksassa)

jäsen aikuinen 10 e
alle 12-vuotiaat 5 e
ei-jäsen aikuinen 14 e
alle 12-vuotiaat 8 e

Majoja voi varata vuodepaikka-
maksulla tai viikko/vrk-hinnalla.
Tarkemmat hintatiedot nettissä
www.tyovaenretkeilyliitto.com
sivulta Majat / Majamaksut.

**Maksut majavuokrauksesta
TRL:n tilille
IBAN FI66 1521 3007 119458**

Viitenumero:
Varkhanmukka + Suaskumpu
11222, Rihmakuru 24442, Ukon-
joki 11277, Käkkälö 12331

Puheenjohtajan palsta

Kolme kautta Työväen Retkeilyliiton puheenjohtajana

on tarjonnut mainion näköalapai-
kan retkeilyn ihmeelliseen maa-
ilmaan. Hellstenin Taunon reis-
katossuihin ei ollut helppo astua.
Paljon tuli uutta ja opeteltavaa riiti-
ti. Saati kiinteistöpuolella – Kor-
hosen Jaskan saappaisiin tai oike-
astaan suuriin kalosseihin hyppää-
minen asetti vaatimukset korkeal-
le. Ilman toimistonhoitaja Maijaa
olisi pallo ollut hukassa. Hän jak-
soi aina kannustaa ja yhdessä et-
simme asioihin ratkaisuja. Työ on
tarjonnut hienoja hetkiä ystävien
kanssa retkeilypäivillä ja vierailuil-
la eri seurojen tapahtumissa. Ihmi-

set ovat rohkeasti soitelleet erilaisi-
ta mieltä painavista asioista. Olen
kokenut tämän hyvin positiivisek-
si, koska puheenjohtajan ei pidä
olla kaiken yläpuolella vaan jouk-
kojensa parissa. Tietenkin valvotut
yöt asioiden pätkäilyyn ovat kuu-
luneet toimenkuvaan, mutta se oli
pieni harmi. Paljonhan tässä voisi
asioita kertoilla mutta ei mopolla
mahottomia.

Kiitos kaikille ja Onnea uudelle
puheenjohtajalle joskus vaativassa-
kin tehtävässä.

Pauli T. Komonen

Maija Koponen ja Pauli T. Komonen liittokokouksessa. Kuva: Jouko Koskinen

Liiton pilkki- mestaruuskisat käytiin pääsiäislauantaina 2016 Ukonjoella

Sää suosi pilkkijöitä, räntää ja au-
rinkoa. Hukkalampi ei tällä kertaa
ollut kovin suosiollinen. Tärkein-
tä ei ollut saalis vaan reipas mieli ja
kavereiden tapaaminen. Ensi tal-
vena kisat pidettäneen Kuopiossa
Koivulan maisemissa.

Tulokset

1. Karjalan Retkeilijät kakkonen, 558 g, Ajakainen, Aaltonen ja Nevalainen
2. Kuopion Retkeilijät ykkönen, 89 g, Taskinen, Pusa ja Laukkanen
3. Kuopion Retkeilijät kakkonen, 38 g, Rissanen, Kauppinen ja Ahonen

Erikoispalkinto annettiin Kaup-
pisen Karille: Ainakin sata nykyisiä
moottorikelkan narusta.

Pauli T. Komonen

Majatalkoot 2016:

Lapin majoilla 11.- 18.6.

Ilmoittautumiset toukokuun loppuun mennessä:

Pauli T. Komonen, puh. 0400 350 515, paulitkomonen@gmail.com

TRL:n toimisto, puh. 045 1369 744, tyovaenretkeilyliitto@gmail.com

Ukonjoella 8.- 10.7. pe-su

Ilmoittautumiset kesäkuun loppuun mennessä:

Pauli T. Komonen, puh. 0400 350 515, paulitkomonen@gmail.com

Hyvän mielen keräys

Majat kaipaavat joka vuosi huoltoa ja parannuksia. Haluamme pitää ma-
jamme sellaisessa kunnossa, että niissä on miellyttävä viettää omatoimista,
liikunnallista vapaa-aikaa. HYVÄN MIELEN TALKOOT -lahjoitus-
kampanjalla kartutetaan TRL:n majojen hoitorahasto.

Lahjoittamalla sopivan summan tilillemme olet mukana kämppätal-
koissa omalla ”hyvän mielen” panoksellasi. Lahjoituksia voi osoittaa Työ-
väen Retkeilyliiton tilille Nordeaan, IBAN FI66 1521 3007 119458. Vi-
itenumero on 11633.

Hyvän mielen keräykseen ovat maaliskuuhun 2016 osallistuneet:
Tuula Touru, Markku Pohjola, Juha Saarinen, Liisa Uusitalo. Kiitos
lahjoittajille.

SAARISTON SYDÄMESSÄ, KAUPUNGIN KAINALOSSA Kansalaisena tietoyhteiskunnassa...

Tervetuloa Kesäkotikallioniemessä järjestettävään merelliseen kesä-akatemiaan 8.-12.8.2016

Viikon teemana on SOME ja sen sovellutukset kansalaistoiminnan
tukena kuten osallistamisessa, osallistumisessa, osaamisen ja vuorovaik-
kutuksen lisäämisessä, vapaaehtoistoiminnassa, vaihtoehtoisen tiedon
ja ymmärryksen lisäämisessä ja eurooppalaisessa vuorovaikutuksessa.
Viikon hinta maanantain 8.8. lounaasta perjantain 12.8. aamia-
seen puolihoidolla (aamiainen, lounas, iltapala) on 270 euroa.

Ilmoittautumiset 1.7. mennessä sähköpostitse osoitteella
ilporossi5(at)gmail.com

Työväen Retkeilyliiton 15. varsinainen
liittokokous Kouvolan Verlassa 14.5.2016

Kokous tehtaan varjossa

**Työväen Retkeilyliiton viralliset
edustajat ja kokoontuivat Kou-
volan Verlaan pitämään liitto-
kokousta ainutlaatuisen teolli-
suusmuistomerkin historialli-
siin puitteisiin, joka harvina-
suutensa ja ehjän kokonaisu-
tensa johdosta hyväksyttiin 1996
UNESCON:n arvostettuun maa-
ilman perintöluetteloon. Muka-
na oli myös innokkaita jäseniä
eri seuroista kokouksen seura-
amisen lisäksi tutustumassa tä-
hän merkittävään historialliseen
kohteeseen.**

Ensimmäisen puuhiomohistoriaa

Kokouspäivä alkoi museokäynnillä
Verlan puuhiomoon. Noin tun-
nin mittaisella tehdaskierroksella
saimme nähdä videon tehtaan toi-
minnasta, joka oli alkanut toimin-
nan perustajansa oululaisen Hugo
Neumanin johdolla jo v. 1872 ja
se työllisti silloin 10 - 12 henki-
lää, parhaimmillaan työntekijöitä
ollessa vuonna 1951 160.

Kiersimme oppaamme kans-
sa tehdassaleja siinä järjestykses-
sä kuin pähvi valmistui puuhiok-
keesta pähvikartongiksi. Monien,
nykyisin vaaralliseksi luokiteltujen
työväiteiden jälkeen kartonki oli
valmistu v. 1964 jo vuosien lakkautta-
misvalmistelujen jälkeen. Viimein
nen työpäivä oli 18.7.1964.

Ja sitten kokousasiaa

Mielenkiintoisen tehdaskierrok-
sen päätyttyä aloitimme kokouk-
sen Kuusankosken Retkeilijöiden
tarjoamalla salaattipöydän antimil-
la ja ”kahveilla” täytekekun kera.

Kokouksen käytännön järje-
stelyistä vastannut TRL:n edellinen
puheenjohtaja **Tauno Hellsten**
toivotti kokousedustajat sekä muut
seurojen jäsenet tervetulleeksi Ver-

laan ja Kouvolan kaupungin ter-
vehdyksen toi Jukka Nyberg, Kou-
volan kaupunginhallituksen 1. va-
rapuheenjohtaja.

TRL:n eroavan puheenjohta-
jan **Pauli T. Komosen** puheen-
vuoron jälkeen päästiin käsitte-
lemään sääntöjen määräämät asi-
at. Kokouksessa hyväksyttiin mm.
kuluneen liittokokouksen toimin-
taintertomukset ja tilinpäätök-
set, myönnettiin tili- ja vastuuvap-
aus hallitukselle ja muille tilivel-
vollisille. Kokousedustajat hyväk-
sivät yksimielisesti seuraavan liit-
tokokouksen 2016 -2019 toi-
minnan ja talouden suuntaviivat.

**TRL:n ensisijainen tehtävä on
edelleenkin hoitaa retkeilytoi-
minnan edellytyksiä valtakun-
nan tasolla, kämppien pitämistä
hyvässä kunnossa ja säilyttää hy-
vät yhteydet jäsenseuroihin sekä
järjestöyhteistyöhön liittotasol-
la. Aktiivisesti on panostettava
kansainväliseen toimintaan, tie-
dottamiseen ja nuorten mukaan
saamiseen. Taloutta parannetaan
mm. nostamalla seuroilta perit-
tävää jäsenmaksua kahdella eu-
rolla per jäsen.**

Kokous valitsi uudeksi puheen-
johtajaksi **Hannu Puhalaisen Ro-
vaniemen Retkeilijöistä** sekä va-
rapuheenjohtajat, hallituksen jä-
senet, tilintarkastajat ja eri toimi-
kuntien puheenjohtajat.

Kokouksen päätteeksi kokous-
väki kiitti kolmea liittokokous-
kautta johtanutta Pauli Komosta
ansiokkaasta toiminnasta TRL:n
johtossa sekä vastaten kämppi-
en kunnosta kiinteistötoimikun-
nan aktiivisena puheenjohtajana
ja käytännön toimijana.

**Kiitokset myös Kuusankos-
ken Retkeilijöille ja Tauno Hel-
lstenille toimivista kokousjärjes-
telystä.**

Mia Neuvonen, ViRet

**Muistoksi Pauli Komoselle Anneli Koskinen ja Tuula Touru ojensivat
kunnan puukon ja VERLA-kirjan. Kuva: Mia Neuvonen**

Henkilövalinnat seuraavalle kolmivuotiskaudelle:

Hannu Puhalainen (RoiRet)
valittiin yksimielisesti puheen-
johtajan tehtävään. Varapu-
heenjohtajiksi valittiin **Anneli
Koskinen** (PTR) ja **Mirja-Li-
isa Neuvonen** (ViRet).

Hallituksen jäseniksi seura-
vat kahdeksan henkilöä:

Anneli Hakala (RiRet),
Tauno Hellsten (KuuRet), **Ju-
ha Hämäläinen** (KR), **Pauli T.
Komonen** (KuRet), **Sauli Leh-
timäki** (KangRet), **Seija Nie-**

melä (HäRet), **Pertti Oranen**
(HTR) ja **Juha Saarinen** (ER).

Retkeilytoimikunnan pu-
heenjohtajaksi valittiin **Armi
Salenius** (ER), kiinteistötoimi-
kunnan **Pauli T. Komonen**, tie-
dotustoimikunnan **Tuula Touru**
(TMMR), nuorisotoimikunnan
Mirja-Liisa Neuvonen (ViRet),
järjestö- ja opintotoimikunnan
Matti Huttunen (HTR) ja kan-
sainvälisen toimikunnan pj:ksi
Hannele Pöllä (JäRet).

Yksi meistä TRL:ssa

Hannu Ryynänen
– 46 vuotta stajarina

Jyväskylän Kunto- ja luontoliikkujien perustaja-jäsen Hannu Ryynänen on seurannut muuttolintuja 46 vuoden ajan. Ammattikorkeakoulun englannin lehtori määrittää itsensä stajariksi.

12 kysymystä
Hannulle:

1. Muuttolinnutko elämän mallina?

– Ehkäpä. Synnyin Oulussa (1955) ja upseerin poikana kierrettiin ympäri maata: Oulaisissa, Kuopiossa, Kaajanissa, Rovaniemellä ja Iisalmissa, opiskelukaupungissa Jyväskylässä vuodesta 1974.

2. Mikä sai mukaan perustamaan retkeilyseuraa (ex-nimi Jyvässeudun Jotostajat)?

– Muutama hyvä kaveri veti mukaan. Lapinvaellusta olen harrastanut nuoresta, tänä vuonna tulee 40 vuotta ensimmäisestä oikeasta vaelluksesta. Toki olin luonto- ja vaellushenkinen ihminen jo paljon ennen sitä. Liityin Iisalmissa keskikouluikaan luontokerho Saperdaan. Paria ohjattua lin-

turetkä seurasi päätös: tästä tulee minun harrastukseni.

3. Mikä ero on lintuharrastuksella ja bongaamisella?

– Jokainenhan määrittelee harrastuksensa sisällön itse. Bongaus on yksi lintuharrastuksen muoto ja tiukimmillaan tarkoittaa havaintopisteiden keräämistä. Itse olen ns. stajari eli semmoinen, joka on kiinnostunut lintujen muuttoaajoista ja mielellään hakeutuu silloin lintupaikkojen äärelle nähdäkseen samat linnut joka vuosi uudelleen. Bongarille taas riittää, että näkee kunkin linnun kertaalleen.

4. Mikä on mieleenpainuvuin lintuhavaintosi?

– Sykähdyttäviä on paljon. Muistan nuorena lukiolaisena Iisalmen Itikassa lokkien ahdisteleman merimetson. Se oli siihen aikaan harvinainen.

5. Mitä lajia pitää näin aikoina erityisesti suojella?

– Kottarainen. Sitä ei näe niinkuin meidän nuoruudessamme. Monet vesilinnut, mm. harmaasorsa ja jouhisorsa ovat käyneet harvinaiseksi. Monenlaiset myllerrykset muuttavat olosuhteita.

6. Huolettaako ilmastonmuutos?

– Todella paljon. Talvi on vähintään toiseksi paras vuodenaika ja hiihtokelitkin on nykyisin hakusassa. Ei se hyvältä kuulosta, eikä se ole luonnonkaan kannalta hyvä asia. Suomen

luontohan on sopeutunut siihen että täällä on kylmät talvet ja silloin kun siihen tulee poikkeamia niin silloin on asiat pielessä ja luonto kärsii. Eläimet kärsivät, linnut kärsivät. Talvella kanalinnut olivat pakkasten armoilla kun niillä ei ollut kieppilunta.

7. Mikä on lempilintusi?

– Punarinta erityisesti laulun aikaan. Sen kevätkiihko on niin käsin koskeltava että rupeaa välillä oikein huvittamaan. Tunnen syvää myötätuntoa pikku punarintaraukan keväistä kiihkoa kohtaan.

8. Lintu ei siis vain laula, kuulet siinä tunnelmia?

– Niin, se filis on punarinnalla niin hieno. Se niin sykäyttää.

9. Minne retkiporukkasii suuntaa ensi kesänä?

– Menemme elokuun alussa Tsarmitunturiin. Tiedossa on keveitä päiväretkiä.

10. Mitä haet retkiltä?

– Haen luonnonrauhaa ja luontokokemuksia, yksinkertaista ja selkeää elämää. Vaellusviikko koostuu siitä, että kuljetaan, syödään ja nukutaan ja jutellaan mukavia. Tullaan toimeen vaatimattomin peruseväin. Nykyinen vaellusporukani on hyvä, mutta olen kulkenut yksinkin vuosien varrella.

11. Mitä pidät omista erätaidoista si parhaimpina?

– Riittävän hyvää suunnistustai-

Hannu Ryynänen Tornien Taiston kirjuri Saarisuon lintutornissa Viitasaarella.

toa. Pärjään kartan ja kompassin kanssa.

12. Sinusta kerrotaan, että olet hyvä eräkokki?

– Juu, on kiva koettaa maastossakin ruokaelämyksiä, ettei tarvitse tyytyä ns. sissimuoniin. Enpä osaa arvioida olisiko se parhaita erätaitojani.

Bravuuriruokasi eräoloissa?

– Ainahan sitä yrittää tehdä pikkuisen enemmän mitä pussin sisältö sanoo. Sieniäikaan sieniä voi käyttää eri tavoin rikastuttamaan aterioita, sama toteutuu jos saa tuoretta kalaa. Eikä jälkiruokana mikään voita viskillä liekitettyjä lettuja!

Hannu Tuovinen

Tonin muistolle

”Erkki johtaa” on ollut tuttu ja turvallinen retkeilyyn ja monipuoliseen kuntoiluun kehottava 18.3.2016 kuolleen TONI BÄRLUNDIN unohtumaton lause. Erkki oli Sakin Erkki, Tonin kunnioittama sotaveteraani ja laajasalolainen Työväen Retkeilyliiton monipuolisuusmies. Yhdessä toverit perustivat Laajasaloon lähöurheiluseuran Laajasalon Työväen Reippailijat (LTR) syksyllä 1971. Samana vuonna retkeilyseurat kokosivat voimansa ja syntyi Työväen Retkeilyliitto Erkin ja Tonin ollessa innolla perustamisvaiheissa mukana. Retkeilyseuran (LTR) toiminnan monipuolistuttua alueen lasten ja nuorison liikuntatarpeiden mukaisesti Tonin johdolla perustettiin vuonna 1978 Laajasalon Palloseura, jonka ensimmäinen puheenjohtaja Toni oli.

Helsingin Sanomissa ja Kymen Sanomissa on julkaistu lämminhenkiset Seppo Virtasen ja Juhani Sillanmäen Tonin elämäntarinan kuvaukset. RETKEILIJÄ haluaa osaltaan kuvata 82 vuoden ikään eläneen reippailijan ominta laatua. Hän oli todellinen humanisti, ehkä meitä muista ”päästä pidempi” kuitenkin kaikkien suureksi iloksi.

Taitavana urheilumiehenä Toni osasi hienosti yhdistää urheilun ja muun liikunnan osa-alueet sellaiseen muotoon, että jokainen saattoi tulla liikuntatapahtumiin aktiiviseksi osallistujaksi myös yhteisöstä voi-

maantuen. LTR tarjosi asuinalueen asukkailla veikkauspalvelusta alkaen ympäri vuoden liikunnan vaihtoehtoja. Talvela haastettiin lähes tuhat ihmistä suksille kaupunkipuutteissa. Kesällä juostiin pururataa kierrostolkulla. Rospuuttoaikaan lentopalloiltiin pehmothyliin ja pojat donkkasivat koripallossa tosissaan. Kaikkein tällaiseen Tonilmaantuen. LTR tarjosi asuinalueen asukkailla veikkauspalvelusta alkaen ympäri vuoden liikunnan vaihtoehtoja. Talvela haastettiin lähes tuhat ihmistä suksille kaupunkipuutteissa. Kesällä juostiin pururataa kierrostolkulla. Rospuuttoaikaan lentopalloiltiin pehmothyliin ja pojat donkkasivat koripallossa tosissaan. Kaikkein tällaiseen Tonil-

ta riitti voimaa ja aikaa, vaikka hän muisti aina sanoo ”Erkki johtaa”, pedagogisen virityksensä. Seuratoverit ilomielin hyväksyivät ja hyväksyivät yhä omaksuttavissa olevan elämänsänsä. Tonin läheisiin kuulunut Zeke Käcklund mittautti pyöräilykilometrinä Tonilla, joka hävisi kilpailun peninkulmatolkulla, koska Zecken työmaata olivat Helsingin pyöräilyäylät stadin fillarilla skjuten.

Toni Bärklundin keskeisiä liikunta-

filosofisia ajatuksia toteutui Laajasalossa PERHELIKUNTANA. Se ei merkinnyt yksinäisten ihmisten laiminlyöntiä. Mutta retkeilyseuran tuli tarjota vaihtoehtojaan niin äideille kuin isille ja lapsille. Mummujen ja vaarien tuli saada yhteisestä liikunnasta onnistumisen kokemuksia. Kaupunkiolosuhteet edellyttivät luonnon kytkemistä niin arkeen kuin pyhään. Moni laajasalolainen perhe on saanut retkeilykipinän – kiitos Tonin – oman alueen luonnosta.

Retkeilyväki kunnioittaa TONY BÄRLUNDIN muistoa.

Aarno Huhtala

Kuva: HL

In den Herzen –maja Bodensee-järven rannalla.

Saksan luontoreitit odottavat

NFI:n jäsenjärjestö *Saksan luonnontietäjät* on julkaissut Baden-Württembergin alueen kattavan oppaan, jossa on kuvattu erilaisia, sekä aloitteleville että kokeneemmille retkeilijöille soveltuvia reittejä. Kirjassa esitellään myös luonnonsuojelualueet, suositut turistikohteet ja luonnon erityispiirteet. Baden-Württembergin alueella on yli 40 patikoitintireittiä ja koko Saksassa yli 100. Kaikista reiteistä löytyy tarkempia tietoja www.naturtrails.de. Retkeä suunnittelevalle on tarjolla yksityiskohtaisia reititkuvauksia, karttoja, korkeusprofileja ja vaatuvuustasojia.

Majoituksessa on varaa valita

Saksan luonnontietäjien 400 majaa tarjoavat retkeilijöille edullista majoitusta ja muita palveluja. Majat ovat hyvin suosittuja: yöpymisvuorokausien määrä on vuosittain noin 1,6 miljoonaa.

Luonnontietäjät ovat ylpeitä majoistaan, sillä ne on pystytetty paikallisyhdistysten aktiivijäsenten voimin. Vielä nykyäänkin on tavallista, että jäsenet saattavat olla yhden-kaksi viikonloppua vuodessa tekemässä ilmaista työtä majoilla.

Majoja on monenlaisia: osa palvellee ympäri vuoden ja osa on auki vain sopimuksen mukaan, on yksinkertaisia vuoristomajoja ja hotellitason majapaikkoja, itsepalveluperiaatteella toimivia ja neljän ruokalajin menuja tarjoavia. Valinnan varaa siis on!

Tarkista majojen palvelut, sijainnit ja retkeilymahdollisuudet osoitteesta <http://www.naturfreunde.de/haeuser/suche> ja ala suunnitella omaa matkaasi!

Luonnontietäjien maja ”In den Herzen”

Neljä luontokohdetta ja kahdeksan vaihtoehtoista reittiä Bodensee-järven rannalla.

Kaunis nimi, kaunis maisema: Saksan luonnontietäjien maja ”In den Herzen” (”Sydämissä”) sijaitsee Bodensee-järven rannalla vain kym-

menen minuutin kävelymatkan päässä rautatieasemalta. Maja on erinomainen lähtöpiste Donau-Bodensee-alueen neljän luontoreitin kokemista varten. Reitteihin voi tutustua meloen, pyöräillen tai jalkaparikassa.

Aivan talon vierestä lähtee 18 km pitkä ”Untersee”-melontareitti, jonka varrella voi muutaman tunnin aikana nähdä melkoisen laajan kirjon: alueella on kartoitettu yli 600 eri kasvia, 330 perhosta ja 300 lintua.

Polkupyöräilijöille on tarjolla 90 km reitti ”Westlicher Untersee”, joka voidaan jakaa junan avulla neljään etappiin.

”Hegau”-reitti tarjoaa patikoijalle kaksi kiinnostavaa reittiä. Toisessa juna vie vaeltajan Singeniin, jonka tuliperäinen seutu ja rauniot tarjoavat elinympäristön useille ainutlaatuisille kasvi- ja eläinlajeille. Valittuun junan Markelfingeniin retkeilijä päätyy ”Mindelsee”-reitille. Mindelsee-järvi on jääkauden relikti ja kahden vaellusreitit keskipiste. Reiteillä on mahdollisuus nähdä yli 700 kukkivaa kasvia ja sen erikoisuus ovat yli 20 orkidealajia.

Alueella riittää reittejä vähintään viikoksi. Hotellin palveluja arvostava retkeilijä majoittuu Bodensee-majaan, joka sijaitsee Markelfingenissä.

Juttu on lyhennelmä Markus Zähringerin kirjoittamasta majaesittelystä, joka on julkaistu NATURFREUNDIN-lehdessä nro 1/2016.

Hannele Pöllä

Kesävaellusrinkan pakkaamisvinkkejä

Tavoite: pakata viikon kesävaellusrinkasta max. 20 kg painoinen.

Oletus: kairaon lähdetään 4-5 kulkijan porukalla ja jokaisella kaksiosainen rinka, esimerkiksi iso malli Savotasta tai Fjällräven Kajkasta.

Varusteille voi etsiä jo alkuun ns. 'oikeat paikat'. Ehkä jo kolmantena päivänä kunkin tavarain sijainti vakiintuu. Tässä artikkelissa ei siis ole totuus vaan ainoastaan vinkkejä.

Ruoka rinkan alaosaan

Ruokalista suunnitellaan ja jaetaan rikkoihin telttakunnittain. Porukalla jaetaan myös keitin, kahvipannu, vispilät, kahvit ja muut yhteiset keittiövälineet. Jokainen hommaa henkilökohtaisesti mm. välipaloiksi suklaapatukoita, rusinapähkinöitä yms., samoin tulitikkuja, talouspaperia ja/tai vessapaperia ja hygieniavälineitä.

Aamupalojen kevyt muovilautanen ja muki, ruokalusikka ja tietenkin puukko! Vesikassi on kätevä leirissä, myös muovikassi suojattu nailonkassilla toimii.

Leivänpäälliseksi meetvurstia, sulatejuustoa, lämpökestävää pastejaa; kuppikuumia, keksejä.

Ruokailuun kevyt muovilautanen ja muki, ruokalusikka ja tietenkin puukko! Vesikassi on kätevä leirissä, myös muovikassi suojattu nailonkassilla toimii.

Retkeilyvarusteet yläosassa ja sivutaskuissa

Vaellussauvat ovat tarpeen varsinkin louhikkoisissa maastoissa.

Lista tarpeellisista: kompassi, kartta ja karttalaukku, makuualusta, rinkan sadesuojus, makuupussi, tyynty.

Kulkiessa vesipullo on hyvä pitää karttalaukussa tai rinkan ulkopuolella riippumassa. Viesien ylitksiin tossut tai sandaalit. Kevyt sadeasu tai -viitta rinkan kansiläpän taskuun.

Vaatteet päällä ja rinkan yläosassa

Kulkiessa: lyhyet alushousut, tekninen aluspaita toimii hien siirtäjänä ylöspäin. Viileämmällä säällä esim. merinovillaiset alusasut toimivat hyvin. Toki tavallinen t-paitakin on ok, mutta hikeentynyt puuvilla on tauoilla kylmä ihoa vasten.

Sääsket pysyvät loitolla kun laittaa kerraston päälle puuvillapaidan tai ohuen takin. Pusakka joko helposti kuivuva ohut tai kalvotakki.

Vaellushousuiksi valitaan erittäin kevyet ja nopeasti kuivuvat ("non-cotton"). Helteellä Goretex on liian kuuma, mutta kolealla säällä toimii hyvin.

Kahdet saumattomat sukat: ohuet keinokuituiset ihoa vasten ja paksummat edellisten päälle, näin ei tule rakkia kantapähkään! Vaihotosukat mukaan.

Vaelluskengät ja/tai kumisaappaat, joissa irtopohjalliset. Ne kannattaa ottaa pois aina tauolla. Ne kuivautuvat tuulessa yllättävän nopeasti kuten saappaatkin. Vaellukselle vain jo sisäänajetuilla kengillä,

Kun rinka on tasapainoisesti pakattu, se on myös turvallinen tiukoissa paikoissa, tuumaa Pertti Olli Muorravaarakkajoen kivillä. Kuva: Hannu Tuovinen.

ei koskaan uusilla! Lakki hyttysverkkolla, käsiineiksi kynsikkäät.

Rinkkaan syvemmälle kerrasto, vaihtopaidat, kalsarit, sukat – mieltymykset vaihtelevat, joku pitää samoja vaatteita koko reissun, joku pesee välillä, joku vaihtaa joka päivä. Leiriasuksi kuivaa ylle, esim. verkkarihousut, tuulenpitävä takki, taukotossut, kylmään keeliin myös villasukat, villapusero tai kevyttoppatakki;

Ensiapu ja lääkkeet sivutaskuihin

Helposti käsillä on hyvä pitää ensiapu eli laastarit, Compeed -keinonoiho, ideaside, särkylääke ja henkilökohtaiset lääkkeet. Aamupalalla on muistettu lihaskrampin ehkäisyyn magnesiumipilleri päivässä. Välttämättömyyksiä ovat hyttyskarkote, hammasharja ja tahna, saippua, pieni froteepyyhe, huulirasva, aurinkovoide.

Tähän mennessä rinka on pakattu ruokineen parikymmentä kiloa. Viisikin lisäkiloa kertyy kun mukaan otetaan varavirtalähteen kannykät, kamerat, gps-paikantimet ja kalastusvälineet. Itikkammoisille lohtua tuottaa tieto, että butaanikäyttöinen sääskentorjuntapamppu painaa alle kilon. Mutta mikä ihmeellisin: se toimii!

Hannu Tuovinen

Maltalaiset eivät malta olla metsästämästä muuttolintuja

Malta on vuodesta 2004 saakka ollut EU-valtio. Se on Lahden kaupungin kokoinen, tiheään asuttu saarivaltio keskisellä Välimerellä.

Perinteenä on kautta vuosikatojen ollut metsästää muuttoaikaan niin pikkulintuja kuin petolintujakin. Tuhannet linnut lepäivät Maltan rannikolla ylittäessään Välimeren.

Vuonna 2015 oli metsästyksen sallimisesta kansanäänestys. 51% äänesti metsästyksen puolesta.

Helmikuussa -16 olimme Maltalla, muutto ei ollut alkanut ja lintuja näimme vain EU:n tukemassa lintutarhassa, jossa oli paljon haikaroita, kurkia, pelikaaneja, pöllöjä, erilaisia kahlaajia, sorasia, esittelytaulussa kerrottiin lajeja olevan 200. Tunturipöllö avasi häkissään toisen silmänsä "Kas – suomalaisia".

Löysimme myös pienen kansal-

lispuiston, jonka penkillä aurinkoa paistatteli "Skottilainen muuttolintu", vapaa eläkeläinen, joka valitteli lähteneensä jo joulukuussa muuttomatkalle kylmästä ja pimeästä Skotlannista.

Näen koti-ikkunastani kirjosieppouroksen sieppailevan hyönteisiä pihapiirissä. Kiitän Luontoaitia linnun varjelusta sen pitkällä matkalla Afrikasta, toivottavasti pesintä pöntössä onnistuu ja vaarallinen paluumatka.

Muisto Pyreneiltä 1995

Vaelsimme syksyllä naisporukalla osan pitkää, Ranskan baskimaan puoleista Grand Randonné -reittiä. Muuttolintuparvet kiisivät yli laakson, jonne olimme laskeutumassa, kun pyssyt alkoivat paukkua. Valien takana istuivat metsästäjät hymyillen ystävällisesti, kun syrjäkein heidät ohitimme.

Kurkiaurat pohjoisesta lensivät yli vuoriston ja päämme päällä liitelivät Pyreneitten korppikotkat opettaen poikasilleen liitolentoa, kun lepäsimme pienellä vuorostiinillä taivaalle tähyillen.

Jos olet kiinnostunut, lue EU:n luonto- ja lintudirektiivit Suomen ulkoministeriön nettisivuilta.

Hilkka Laitinen

Tunturipöllö lintutarhan häkissä. Kuva Pertti Mikkela

Vapaa kuin taivaan lintu on tämä hiiripöllö, joka istuskeli kuusessa 4.4. Rihmakurun pihapiirissä. Se sai Ilmo Nousiaiselta esiintymispalkkion, metsämyyrän. Näin kertoili Eila Oranen. Kuva: Seppo Savolainen.

Yöhaikara Utössä. Kuva: Seppo Hanhikorpi.

ViRetin linturetket jatkuvat: Yöhaikara ja muita kokemuksia Utön majakkasaarelta

Syksystä 2015 suunniteltu lintu- ja luontoretki Utön majakkasaarelle on takana.

Moni meistä voi yhtyä ajatuksen "Rakastuin tähän tuulien tuivertamaan saareen", niin kuin eräs mukana ollut jäsenemme totesi. Meitä oli 15 ja varmaan olisi ollut enemmänkin lähtijöitä, jos majapaikkoja olisi ollut tarjolla samasta rakennuksesta.

Meidän lintuharrastajat saivat kuvata harvinaisuuksia kuten Yöhaikaran ja Mustapäätaskan sekä Allihaahkan. Meille vähemmän harrastaneille ja kuvaajille riitti näissä tavallisimmissakin lajeissa "räpsimistä". Majakan historia kiinnosti ja Hanna Kovanen kyllä

sen osasi kertoa pitkällä ja värikäällä tavalla. Kiitos siitä.

Saat suosivat meitä yli odotusten. Vaikka untuvatakki oli tarpeen lähtiessämme kuvaamaan ja kiikaroimaan auringonnousun aikoihin, aurinko ja tyyni sää lämmittivät mukavasti jo puoliltapäivän.

Yllätyksenä vapunaattona piti viulutaiteilija Jaakko Kuusisto pienimuotoisen konsertin, johon osallistui tuvan täydeltä saaren retkeilijöitä.

Retkellä mukana olleet olivat kaikki tyytyväisiä retkeen ja lintuhavaintoihin, joita tuli yli 60. Fiilis oli se, että me palaamme vielä.

Mia Neuvonen, ViRet

Maltaan nuorella pöllönkesyttäjällä oli lemmikkinä pöllö, joka totteli nimeä Nina, (liekö ollut Ninon-pöllösukua?) Se lensi kiltisti myös turistin kädelle nimensä kuultuaan. Tottamaa, kun palkkiona oli makupala rukkasen kätkestä. Kuvassa Pertti Mikkela ja kirjoittaja, kuvan nappasi pöllöisäntä.

*Tule metsiin ja merille
vuoristoon ja tuntureille
istu nuotiotulille
piiriin ystävän kanssa*

*Tartu melaan
tunnet joen juoksun
makeat pärskeet kasvoilla
tai suolaisen meren tuoksun*

*Hyppää satulaan
näet maailman ympärilläsi
ukot ja akat, kissat ja kanat
tytöt ja pojat pilke silmissään*

Hilkka Laitinen
ER:n tunnusruno v. 1982

**ER – 40 vuotta toimintaa
1976-2016**

Lahjaksi tuli linnunpönttöjä.
Armi Salenius ja Jukka Paasikallio
ripustivat jo vappupäivänä yhden
niistä puuhun. Kuva: Pertti
Mikkela.

Hilkka rummullaan kumisutti
juhlan alkavaksi. Kuva: Kirsti
Myllyniemi

Suomen lipun nostivat salkoon seuran 1. puheenjohtaja Pertti
Mikkela (kausi 25v) ja nykyinen Juha Saarinen, sekä uuden polven
puuhakas Ronja. Kuvasta unohtui Juhani Mikkonen, joka oli 2.
puheenjohtaja 7 vuotta. Kuva: Jukka Paasikallio.

Tule metsiin ja merille -vuoristoon ja tuntureille!

Kun muistelee, voi mielessä kuulla suksen suhinan, metsän huminan, veden liplatuksen, hakun kirskahduksen, retkikavereiden äänet kuin kaikuina vuosien takaa. Muistoihin voi upota ja tuntea mielihyvää.

Perinteistä Luonnon ja Työn juhlaa vietettiin 30.4.-1.5. neljänkymmenen retkeilyvuoden kunniaksi Stenbackassa ja Nuksion luonossa.

Jälleen oli kevät ja peippo lauloi, sinivuokot kukkivat. Somistuksena tuulessa hulmusivat värikkäät liput ja muistorikkaat retkipaidat.

Stenbackan aurinkoinen mäki täyttyi juhlijoista, jotka syödä rapistelivat juuri paistettuja munkkeja vappusimaa hörppiä. Työn juhlan perinteeseen on kuulunut halonhakkuuta ja ympäristön siivoa-

mista talven jäljiltä. Liikuntaa sekin ja tottakai porokeitto ja kahvit sitten maistuivat.

Huutokauppa on ollut suosittu tapahtuma, johon jokainen voi osallistua pienelläkin panoksella. Nyt tuloilla rahoitetaan Stenbackan pihapiiriin ilmestyvää leikkimökkiä.

Sauna tarjosi makoisat löylyt, puroon pulahdus kuuluu asiaan.

Juhlailallista ja isoa juhlakakua riitti kaikille ja Päivi ja Terho Konttinen opettivat tupatansseissa muodikkaat salsan kuviot. Ilta pi-

meni, mutta vielä oli yksi ohjelma-numero: ilotulitus neljällä rakettilla, yksi/vuosikymmen. Olipa juhlaa kerrakseen (vielä siitä unohtui vaajakoskelaisten koorreiden perkaus!)

Vappupäivä oli luonnon ja retkeilyn juhlaa Klassarinkierroksella Nuksion kansallispuistossa. Sinnekin riitti väkeä tulilla rupattelemaan.

Juhlissa oli kaikenkaikkiaan n. 50 henkeä, ikähaarukka n. 3-85 v.

Hilkka Laitinen

Pitkä-Saimaa-kaksikkokajakki oli tullut melontauransa päähän. Sillä melottiin vuosina 1980-2014. Kaverina oli monta mainiota melanheiluttajaa Viron-lahdelta Tornioon. Rakkaalle "valtamerten tasohöylälle" jätettiin hyvät Mikki-Hiiri merihädässä-laululla, jota pitkiä, tuulisia selkiä melot-taessa hoilattiin.

Kuva:
Hilkka

Seuran perinteinen huutokaup-pameklari, Pertti naputti melkein 40-vuotisella kokemuksella vauhdikkaasti kaikki kaupaksi. Tulot käytetään leikkimökkiin, jonka seuran jäsen Jasmin Mikkela on ammattikoulussa valmistanut. Kuva: Kirsti Myllyniemi.

KIITOKSET kaikille juhla- ja pihatalkoijillemme!

Kiitokset seuraamme muistaneille, kuin myös monista linnunpöntöistä. Ne rekisteröitiin Radio Ylen "Miljoona linnunpönttöä-rekisteriin".
SalSalaiset, Kuopiolaiset, Tapiolalaiset ja HTR:n edustajat, kiitos käynnistä! Hyvää kesää kaikille!

Yhteisestä teoksesta kuvastuu perheleirin tunnelmat.
Vas. Erno, Hilkka ja Mikael. Kuva: Pertti Mikkela.

TRL:n merellinen perheleiri Espoon Rövarn-saareissa la-su 13.-14.8.

Matkataan laivalla saareen, jossa vietetään reilua retkielämää: teltailua, retkisauna veden äärellä, melontaa, aarreluontopolku, onkimista, uintia, solmuilua, isoilla kattiloilla tehdään ruokaa!

Sopii reippaille perheille, myös mummeille, kummeille, velipojalle, siskontytölle ja tietysti vaareille ja ukeille!

Osallistumismaksu 10,-/aikuinen, 7,-lapsi, alle 16v. Maksu kattaa laivamatkat, ruuat, ohjelman. Varusteita lainataan korvauksetta.

Laiva lähtee Otaniemen venesatamasta klo 9, takaisin sunnuntaina ollaan samassa paikassa n. klo 16. Lisät. ja ilmoitt. hilkka.laitinen@gmail.com puh. 0440500354

Oikein huonolla kelillä pidetään leiri Nuksion Stenbackassa.

Kesää vesillä!

7.6. klo 18 alkavat Espoon Retkeilijöiden tiistaiset iltamelonnat Laajalahden kanoottitelineeltä.

Seura lainaa kajakkeja ja opastaa melonnan alkeissa. Melotaan pari tuntia riippuen kohteesta ja säästä. Kajakki vuokra ER:n jäsenhinta 3,-/hlö, lapset 1,-, muut 5,-/2,-. Kysy lisää: Melontakonkari Pertti, puh. 0400475254.

30.6. - 3.7. Melontaretki Vesijärven ympäri.

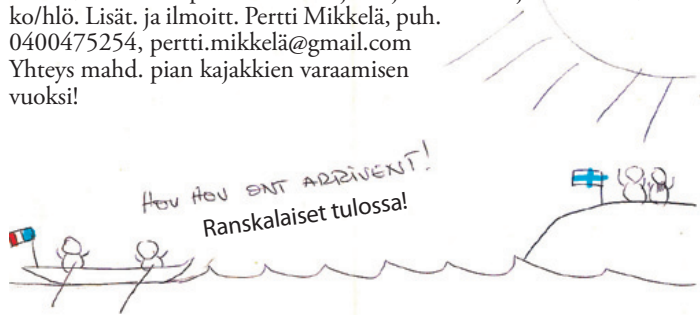
Melontamatkaa yht. 75 km. Lähtö klo 12 Kahvisaaresta, jossa voi yöpyä retken molemmin puolin 10,-/hlö/vrk. Kajakkeja vuokrataan 30,-/hlö/vrk. Osallistumismaksu 25,- sis. kartan. Läh. Arvo Korkkinen puh. 0445817681. Järj. SalSa ja Vesisamoilijat ry.

9.-16.7. TRL-melontavaellus Saaristomerellä.

Pääkohde Jungfruskär.

Lähtö ja paluu selviää myöh. Osallistumismaksu 20,- sis. kartat ja opastuksen, merelliset pullakahvit. Kajakkeja lainaksi rajoitetusti 30,-/viikko/hlö. Lisät. ja ilmoitt. Pertti Mikkela, puh. 0400475254, pertti.mikkela@gmail.com

Yhteys mahdoll. pian kajakkien varaamisen vuoksi!

**TRL:n retki Pyöräillen
Runon ja Rajan tietä
23.7.- 29.7.**

Lähtö Nurmeksesta 24.7. Etapit: Nurmes, Lieksa, Ukonjoki, Ilomantsi, Värtsilä, Kesälahti, Parikkala. Kokonaismatka n. 400 km, päivämatkat 60-80 km. Lisätietoja: Helena Nurmio p. 0400432099, helena.nurmio@gmail.com Ilm. 31.5. mennessä! Tervetuloa.

WELHOKANOOTIT

Myynti ja vuokraus.
Varastohallimme sijaitsee 20 km Helsingistä pohjoiseen, Klaukkalassa.

Reilu meininki ja järkevinnat takaavat onnistuneen kanoottikaupan. Meiltä saat myös kaikki melonnan varusteet.

Tutustu nettisivuihimme
www.welhonpesa.fi

**Myös polku-
veneiden myynti
ja vuokraus!**

Welhonpesä

Kauppakuja 10, 01800 Klaukkala
Puh. (09) 879 8886
e-mail: info@welhonpesa.fi
www.welhonpesa.fi

Uusi hostelli-varaus- järjestelmä jäsenillemme!

TRL on hostellijärjestön jäsen. Hotellijärjestön tarjoamat jäsen-edut ovat jäsentemme käytettävissä. Varaa edullinen ja rento hostellimajoitus jäsenten omasta Hostellit.fi-varausjärjestelmästä. Saat heti 10 % jäsenalennuksen majoituksesta kotimaan hostelleissa.

Lähiretkiä...

Vihdin Retkeilijät viettivät TRL-lähiretkeilypäivää 13.3.2016 tutustumalla Tytyrin kaivosmuseoon

Lähiretkeilypäivää vietettiin syvällä maan uumenissa yhdeksäntoista retkeilijän kanssa, jotka olivat ViRetiläisten lisäksi JäRetistä ja TsR:tä.

Matka maan uumeniin tehtiin aluksi autolla, joka ajoi useampaan kertaan meitä noin 110 tasolle maan pinnasta, joka tarkoittaa 80 m Lohjan alla. Kosteaa ja viileä ilma huokui päällemme, mutta +8 asteisen ilman suojaksi oli onneksi pukeuduttu lämpimillä vaatteilla ja tukevilla kengillä. Aikaisemmalta käynnilläni joitakin vuosia sitten pääsin laskeutumaan ns. vinokuiluhissillä eli funikulaarilla, mutta se ei ole enää käytössä.

Hieman historiaa

Kaivostoiminta Lohjalla on alkanut jo 1500-luvulla Ojamon rautakaivosalueesta ja on näin maamme vanhimpia. Ensimmäiset Tytyrin alueella tehdyt kalkkikivilouhinnat on tehty v.1897. Teollinen vuorityö on alkanut avolouhoksena Lohjanjärven rannassa v. 1911 ja maanalaisena louhintana v. 1956.

Tytyrin kaivosmuseo avattiin yleisölle keväällä 1988 ja joka siiojittuu loistavasti aitoon kaivosympäristöön.

Tutustuimme museon pysyvään näyttelyyn, joka esittelee kaivostyön historiaa sekä katsoimme videoesityksen kaivoksen eri vaiheista. Nähtävillä oli myös kaivostoinnassa käytettyä kalustoa, poria, kaivosvaunuja ja dumppereita.

Valotaidetta musiikin säestyksellä

Kaivosmuseossa on myös valo-musiikkiesityksiä, joista ensimmäiset ovat olleet Ekku Peltomäen "Valokoinen fantasia" (1995), "Valon juhlaa" (1996) ja "Myrsky oratorio" (2006).

Mielenkiintoisen esittelyn lisäksi pääsimme uuden valo- ja musiikkiteoksen kenraaliharjoitukseen, joka oli retkemme ehdottomin kohokohta. Kalkkilouhoksen mahtavan, yli 100 m leveän ja 100 m syvän maanalaisen louhoksen äärellä saimme kuulla ja nähdä Amorphis-yhtyeen tuotannosta kappaleen From the heaven of my heart, Edvard Griegin Vuorenpököjen tanssin yli 70 valonheittimen vuorotteluna. Teoksen suunnittelijana on toiminut valotaiteilija Pet-

ri Puttonen ja teknisenä avustajana Tuomo Holmström. Näkemättä ja kuulematta jäi Sibeliuksen Finlandia, mutta onhan syytä palata kesän aikana kokemaan mestariteos valoilla "ryydytettynä".

Lähiretkeilypäivä oli mielenkiintoinen ja retkeilijöille oikein sopiva. Maan alla tuli käveltyä möin matkaa ja lopuksi retkemme huipentui lähes 540 portaan nousuun vinokuiluhissin reunaan pitkin maan pinnalle. HYVÄ ME!

Mia Neuvonen, ViRet

Kuvat: Kari Neuvonen

Silkkiuikkupari pesällään. Kuva: Soile Tapola.

Tulipäähippiäinen Helsingissä!

Espoon Retkeilijäin linturetki Vanhankaupunginlahdelle 24.4. alkoi aurinkoisissa merkeissä Herttoniemen metroasemalta. Hiihtomäentien puistossa ensin ihmeteltiin mahtavaa mäkisuksiveistosta, menneen ajan muistomerkkiä.

Linnut tarjosivat peipon, punarinnan, sini- ja talitiaisen, musta- ja punakylkirastaan konsertin, kyhmyjoutsenet ja silkkiuikut esittelivät pesäntekotaitojaan. Nokikanat kisailivat kevättunnelmissa, me havahduimme terhan pikku-tikan rapisteluun lepän rungolla.

Evästauko pidettiin niemenkär-

jessä, josta oli oiva seurata harmaahaikaroita ja isokoskeloita, tavejakin. Lintutorni oli täynnä, mutta maatasossa pyrähtelivät västäräkit ja joukkoon oli ehättänyt töyhtöhyppäkin. Viestit kertoivat, että perin harvinainen tulipäähippiäinen oli havaittu lähimaastossa. Tuon pienen, harvinaisen vierailijan, liekipäisen lintusen bongasivat innokkaimmat.

Mainiolla lähiretkelle osallistui väkeä HTR:stä, JäRestä ja ER:stä. Kiitokset Armi Saleniukselle järjestelyistä.

HL

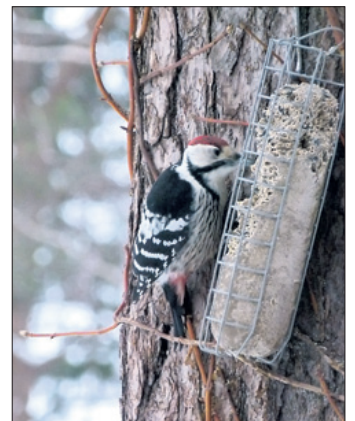
Kotisohvabongailua!

Ossille puhkes kova yskä ja lepo- han on tärkeintä sairastellessa, kertoi Kaarina Nummela. Siinä levätessä näkee rasvapötkön ikkunasta, jolla tikka vierailee. Kummallinen tikka, sanoo Ossi. Yhdessä tutkimme lintukirjoja, nettiä ym. No mutta, sehän on valkoselkätikka!

"Ei se kyllä meidän männikössä viihdy, mutta lähimaastossa on vanha, lehtomainen koivikko. Ryhdynpä tarkkailemaan, jos se siellä alkaa pesiä", kertoi Kaarina Nummela, joka Ossin kanssa asustaa Vihdin Ollilassa, Nuuksion kansallispuiston tuntumassa.

Valkoselkätikka rakentaakin joka kevät uuden kolon ja pariskunnalle syntyy 3-5 poikasta. Perhe syö lahoiden hyönteisiä, toukkia ja muurahaisia.

Kaikkien "valkoselkätikkasuo- jeluosien" jälkeen on laji runsastunut. Viime syksynä lehtitietojen mukaan tikkoja tuli Suomeen itä- rajan takaa tuhansittain. Niillä oli ollut hyvä poikasvuosi. Laji on kui-

Valkoselkätikkauroos pihapuun talilla. Kuva: Kaarina Nummela

tenkin edelleen uhanalainen, seurantaan tarvitaan.

Kaarina ja Ossi pitävät tikkaa silmällä. Kohtahan poikaset alkavatkin "tanssia koivun konkelolla" ja jos hyvin käy, voivat Kaarina ja Ossi raportoida tapahtumasta.

Hilkka Laitinen

Palloilupostia Miinalle

Tämä 1920-luvun hupaisa kortti löytyi Suomen ensimmäisen naisministerin talousneuvos Miina Sillanpään (1866-1952) 150-vuotisjuhlinnan merkeissä Helsingin Ensi kodin arkistosta, jonne hän oli tallentanut vuosina 1910-1950 saamansa postikortit koti- ja ulkomailta sekä lukuisasti kiitos- ja onnitteluviestejä.

Tästä laajasta aineistosta tehtiin 9-tauluinen kiertonäyttely POSTIA MIINALLE kertomaan korttien välittämästä vuorovaikutuksesta. Anti osoittautui suuremmoiseksi, saatoinkin todeta kun kuulun näyttelyn kokoajiin. Tämän kortin olivat lähettäneet Miinalle nimipäivönnöittelijä joukko naispoliitikkoja toivottaen tuloksellista joukkuepelaamista! Liikunnallisia aiheita Miinan postissa on Ruovedeltä joukkuesoutu kirkkovenelä, joulukorttien hiihtäjät ja kenttäpostin sotilasakseeraukset sekä terveyskylpylöiden kuhneammeet.

Raittiiseen elämään innoittavia kortteja tuolloin kielto- lain aikana oli myös tapana lähettellä ja merellisten nautintojen mainoksia, mm. tervehdyksiä Amerikkaan seilaavilta valtamerilailoilta.

Tarinat kiehtoivat, tuttuja julkisuuden henkilöitä on tervehdineiden joukossa Kaisa ja Kyösti Kallioista Arvo Ylppöön ja Väinö Tanneriin. Sodanaikaisissa korteissa ilmeni huolenpitoa, pelkoja ja toivoa rauhasta. Miina Sillanpää ylistettiin ensikotitoiminnan aloittamisesta keskellä pahimpia sotavuolia; erityisesti Ruotsista puoluetovereilta ja Yhdysval-

loista, josta amerikansuomalaiset, Miinan aikanaan suuresti tukemat piit, suomalaiset taloustyöntekijät tarjosivat apuaan.

Suosittelien itsellekin paneutumista omaan ja sukukunnan korttiaineistoon; mitä vanhempa se on, sitä enemmän se tietää kertoa ja vinkata! Sopivaa retkeilyä sadepäivinä.

Aira Heinänen, Laajasalon Reippailijat

Vanjärven lintutorni on vilkkaassa käytössä. Se on ViRetiläisten suosima retkikohde. Kuva: Mia, ViRet

On kiva tsiikailla lintuja sannalla, kun on puhdasta rannalla.

Toimintakalenteri

■ **Espoon Retkeilijät (ER)**
7.6. alk. klo 18 tiistaimelonnat Laaja-lahdesta.
30.6. - 3.7.to-su Lahden Vesijärven ympärimelontaa.
9.-16.7. la-la Melontavaellus Saaristomeren kans.puistossa.
23. - 30.7. la-la TRL-pyöräretki Runon ja Rajan tietä.
5.-7.8. TRL-retkeilypäivät Varkhanmuk-kassa.
13.-14.8. la-su TRL-merileiri perheille Rövärn-saarella.
27.8. la Suomen luonnon päivä Sten-packassa. Järj. Nuuka ry
17.-24.9. la-la TRL:n loistava ruskaviikko Ukonjoella.

Lisätietoja retkistä: Hilikka, puh. 0440 500354, hilikka.laitinen@gmail.com
Armi, 040 5098259, armi.salenius@gmail.com, Juha p. 050 5430067, jpt@kolumbus.fi, Pertti 0400 475254, pertti.mikkela@gmail.com
Seuran tukikohta Nuuksion Stenbacka varattavissa jäsenhintaan 10,-/vrk, lapset 2,- ulkop. 15,-/vrk, lapset 2,- Hilikalla varauskirja.
Seuran tiedotuslehti SATAKIELI netissä www.trekkari.fi

■ **Helsingin Työväen Retkeilijät (HTR)**
to 7.7. Työväenopiston opistolaisyhdistyksen järj. retki Vallisaareen. Kokoon-tuminen Kauppatorilla Kolera-altaan luona klo 11. Saarella kuljetaan luontopolkuja pitkin jotten huomioi varustus. Hinta 22€, viite 8811.
Ilmoittautuminen: Raimo, 050 3801116, raimo.lahdesmaki@gmail.com
8.-12.8. Kansalaisena tietoyhteiskun-nassa, Kallioniemen kesäakatemia. Sometietoa, Ilmoitt. 1.7. mennessä Ilpo Rossi 0400700787 ilporossi5@gmail.com. Ks. s. 8.
8.9. kotiseutukävelyretki, lähtö rauta-tieasemalta Aleksis Kiven patsaalta klo 17. Tutustumme Helsingin keskustan julkisiin veistoksiin ja taideteoksiin.
Tiedustelut: Matti Huttunen 0408324302 mk.huttunen@pp.inet.fi tai Eila Oranen 0407344913 oranen.eila@gmail.com

■ **Hämeenlinnan Retkeilijät (HäRet)**
Tiedustelut: Hannu Joensuu, 050 526 9814.

■ **Järvenpään Retkeilijät (JäRet)**
1.6./6.7./3.8./7.9./5.10. Tammirannan keskiviikot. Kokoonnumme touko-lokakuussa kunkin kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona Tammirantaan talkoilemaan, lenkkeilemään tai muuten vain seurustelemaan noin klo 18 alkaen.
Su 22.5. pyöräretki. Retkeilemme polkien Nukarinkoskelle ja päivämatkan pituudeksi tulee n. 35 km. Lähtö Järvenpään rautatieasemalta klo 9. Omat eväät, taukopaikalla on nuotio. Ilm. ja lisätiedot:

Mustikka kukkii runsaasti. Odotellaan hyvää satoa! Kuva: Hilikka Laitinen

Erkki Sivula, puh. 0400 614 899.
La-su 11.-12.6. melontaretki Tainionvirralle. Kokoon-tuminen 11.6. klo 10 Hartolan Koskenniskalla, Aurinkorannantie 86. Melontareitin pituus n. 28 km, päättyy Maatiaiskosken padolle. Yöpyminen reitin varrella laavulla. Ilmoitt. R.Roslingille, puh. 050 408 1158.
La 2.7. pyöräparkki. Valvomme Puistob-luessa kävijöiden polku- ja moottoripyö-riä perinteiseen malliin. Ilm. Erkille, puh. 0400 614 899.
9.-18.9. ruskaretki. Perinteinen syysvaellus Lemmenjoella. Bussimme lähtee pe 9.9. klo 19 Järvenpään rautatieasemalta ja sinne palaamme su-aamuna 18.9. Matkan kokonaishinta on 300 € sisältäen edes-takaisen bussikyydin. Sitovat ilm. Mikko Järviselle puh. 040 8445 295 (mikkoj@enic.fi) mahd. pian. Enn.maksu 75 euroa ilm. yhteydessä Järvenpään retkeilijät ry:n tilille Nordea FI61 1064 3007 2003 35, viitetietoi-hin nimet ja maksun aihe.
Kotisivut www.jarvenpaanretkeilijat.com

■ **Kangasalan Retkeilijät (KangRet)**
15.6. Mato-onkikisat Matinsaaressa alk. klo 17.
18.6. klo 10 Retki Seitsemisen kansal-lispuistoon. Kokoon-tuminen Seitsemisen luontokeskuksella.
6.7. retki Katajajärven laavulle.
Elokuussa retki Lapin tunturimaisemiin.
27.8. vietämme Suomen luonnon päivää.
Tiedustelut: Risto Mäntylä puh.040 828 9146 tai mantylaristo@gmail.com

■ **Karjalan Retkeilijät (KR)**
11.-18.6. vaellus Kevon kanjonissa, viimehetken tiedustelut Ilmolta.
Heinäkuussa lakkaretki ja rantaon-ginta, ks. tarkemmin seuran kotisivuilta aikanaan.
23.- 30.7. TRL-pyöräily Nurmeksesta Parikkalaan.
5.- 7.8. TRL:n retkeilypäivät Varkhan-mukassa
27.8. Suomen luonnon päivän retki Ala-Koitajoen, ilm. Juhalle 22.8. mennessä.
17.- 24.9. TRL:n retkiviikko Ukonjoella

Yhteystiedot: Juha Hämäläinen, puh. 050-5928110, e-mail juha.hamalainen@kotiportti.fi
Ilmo Nousiainen, puh. 050-5431954, ilmo.nousiainen@elisanet.fi

■ **Kuopion Retkeilijät (KuRet)**
Kummiluokan kevätretki, päivä ilm. myöh.
11.-18.6. Talkoot Lapin majoilla. Ilm. Palille.
18.-20.6. Kuntoa ja kulttuuria Koivulas-sa TRL:n väelle, ilm. Liisalle 11.6. mennessä.
24.-27.6.Koivula-viikonloppu
1.-3.7.Kansallispuistoretki Petkeljärvelle. Ilm.Pertille 27.6. mennessä.
17.7. Kesäteatteria Venekoskella, Pihka-tappi, samalla vierailu Hytösten mökillä. Ilm. Liisalle 10.7.
23.-30.7. TRL:n pyöräretki Runon ja Rajantietä. Ks. s. 5.
5.-7.8.TRL:n Retkeilypäivät Varkhanmu-kassa. Korsi varattu kuopiolaisille 4.-10.8. Ilm. Liisalle
16.9. klo 17 Kalailta ja täysikuu
Yhteystiedot: Pali 0400 350 515, paulitko-monen@gmail.com, Pertti 040 867 8638, pertti.taskinen@dnainternet.net, Liisa 040 7516143, lm.niskanen@suomi24.fi

■ **Kuusankosken Retkeilijät (KuuRet)**
Kotisivujemme Ajankohtaista-palsta ja paikallislehden järjestöpalstoja seuraamal-la saat tietoa siitä, missä mennään.

■ **Länsi-Karjalan Retkeilijät (L-K R)**
Touko-kesäkuun vaihteessa korva-sieniretki, tarkkaillaan sienitilannetta ja ilmoitellaan myöh.
Polkupyöräretki Ahvenanmaalle siirtyy kesään 2017.
Melontaretki Viinijärvellä, tied. myöh.
Heinä-elokuussa mato-onginta/mar-jaretki Ilomantsin Haapajoen Laaman kämpällä, ajankohdasta tieto myöh.
27.8. Luonnonpäivän patikkaretki Pamilonkoskella. Osallistutaan ja sovitaan yhteiskyydeistä Joensuuhun, josta bussiky-tyt KR:n järjestämänä.
10.- 17.9. Ruskaretki Lappiin. Ilmoittaut. päättynyt.

Lisätietoja tapahtumista: Heikki Haapea, puh.040 0210011.

■ **Riihimäen Retkeilijät (RiRet)**
La 28.5. klo 13 Kesäkauden avajaiset Heiskan majalla
9.-12.6. Valtakunnalliset Erämessut. Toimitsijoita tarvitaan.
La 18.6. Kesäretki Liesjärven kansallis-puistoon ja Hämeen Luontokeskukseen Tammelaan. Ilm. 30.5. mennessä.
Ke 20.7. Retki Pyynikin kesäteatteriin "Taivaan tulet" näytelmä. Lähtö klo 16 matkakeskuksesta.
To 11.8. Ulkoilupäivä Riihisalossa
10.-16.9. Puolukkaretki Ukonjoelle kimppekyydillä
19.-24.9. Ruskaretki Pyhäntunturille. Ilm. 15.8. mennessä. Varattu 23 paikkaa.
Ilmoittautumiset ja lisätietoja: Anneli 040 7610415, Raija 040 7254898

■ **Rovaniemen Retkeilijät (RoiRet)**
4.-5.6. Retkeilyn peruskurssin harjoit-teluvaellus.
29.6.-3.7. Kesävaellus Savukosken Nuortti-joella.
15.-17.7. Perheleiri.
<https://www.facebook.com/rovanie-men.retkeilijatry>

■ **Salpausselän Samoojat (SalSa)**
30.5. ma Lehmusreitti satamasta klo 17, kesto n. 4 h.
3.- 5.6. v-oppu Padasjoella Hämeen-linnan retkeilijöiden majalla, ilm. Helena Nurmiolle, puh.0400 432099.
30.6.- 3.7. to-su Vesijärven ympäri-melontaa, ilm. Arvo Korkkiselle, puh. 044 5817681.
23.7. TRL:n Pyöräretki, lähtö Nurmekses-ta, ilm. Helena Nurmiolle.
Nettisivut: www.salpausselansamoojat.com

■ **Tapiolan Maa- ja Meriretkelijät (TMMR)**
Kesäkuu: Miina Sillanpään syntymästä 150 vuotta. Teemme kimppekyytirenken hänen synnyinsijoilleen Jokioisiin ja Fors-saan. Päivä avoinna.
Heinäkuu: Suomen vuoden matkakohde, Serlachius-museot Mäntässä. Matkalla poikkeamme kiinnostaviin kohteisiin ja tapaamaan tuttuja. Kahden päivän kimp-pakyytimatka. Ajankohta avoinna.
ke 10.8. klo 14 Sieni- ja marjaretki Kolmperään. Klo 16 Rantasauna Kolm-peräntie 1:ssä. Saunamaksuun 8 € sisältyy saunakahvi. Bussi 243 Espoon asemalta Kolmperän pysäkillä.
la 27.8. Suomen luonnon päivän retki Vallisaareen. Maastovarusteet, evästä ja vettä mukaan. Metsähallituksen opas-tukseen ehtii Helsingin Kauppatorilta klo 10.30 lähtevällä lautalla.
Muista tapaamisistamme kerromme sähköpostissa ja blogisivullamme tapio-

lanmmr.blogspot.fi. Yhteistiedot: Kerttuli: kerttuli.karonen@gmail.com, puh. 050 565 8883, Tuula: tuula.touru@gmail.com, puh. 040 502 9399.

■ **Turun seudun Retkeilijät (TSR)**
Tiedustelut: Klaus Vuorinen, 050 340 3394

■ **Vihdin Retkeilijät (ViRet)**
3.- 5.6. pe-su Retki Päijänteen kansal-lispuistoon yhdessä SalSalaisten kanssa. Muistakin seuroista osallistujat ovat tervetulleita. Majoitus HäRetin kämpällä 10€/vrk= 20€ ja laivamatka Kelventeelle 25€ (edestak.). Voit tulla myös pelkästään laivamatkalle la 30€. Laivamatkaan kuuluu nokipannukahvit. Retken ohjelma läh. ilmoittautuneille.
9.-12.6. to-su Erämessut Riihimäellä, jossa myös TRL+RiRetin osasto. Käykää katsomassa!
11.- 18.6. la-la Talkoot Lapinkämpillä. Ilm. TRL-tsoon.
14.7. to TRL:n Lähiretkelilypäivän retki Padvan kuuluisalla uimarannalle. Ilmoitt. retkelle viimeist. la 9.7.
16.7. la Retki Vallisaareen. Tarkemmat tiedot s-postilla.
5.- 7.8. pe-su TRL:n 45v RETKEILYPÄI-VÄT VARKHANMUKKASSA . Lisätietoja s. 1.
7.- 11.8. su-to ViRetin Retkeilypäivän jälkeiset Varkhanmukassa. Ilmoitt viimeistään 24.7.
Huom! Pelkästään TRL Retkeilypäiville lehdessä olevan ohjeistuksen mukaan.
13.- 14.8. la-su Merellinen perheleiri. Ks. ilm.ohjeet tästä lehdestä.
8.9. to Kaupunkiretki teemalla Helsingin veistokset järj. HTR. Lisäinfo s-postilla lähempänä ajankohtaa.
10.9. laTRL Lähiretkelilypäivä Nummelaan Kalkkimäkeen. Lähtö Rientolasta klo 18. Ilm. 7.9. mennessä.
Retkille ja tapahtumiin ilmoittautumiset Mialle tai Helenalle s-postilla miaviiret88@gmail.com tai idman.helena@gmail.com tai Mialle 045-1319128 viestillä. Lisätietoja Mialta.
■ **Nuuskion kansallispuistoyhdistys NUUKA ry**
8.6. ke klo 15 -19 Purolan niityllä sinni-tellään lupiinien poistamiseksi.
Juhannuksen tietämillä tehdään opas-tettu Ketonoidanlukko-retki Nuuksiossa.
27.8. la klo 10 Stenbackassa Suomen luonnon päivä sienien ja marjojen merkeissä Nuuksiossa.
Tapahtumista lisätietoja: Hilikka, puh. 0440 500354, hilikka.laitinen@gmail.com

Seuraava Retkeilijä ilmestyy torstaina 15.9. Aineistot kuukautta aiemmin! Kiitos.

Miljoona linnunpönttöä

Kuopiossa rakennettiin porukalla pönttöjä pääsi-äisenä, rekisteröitiin ne ja ripustettiin Koivulan pi-hapiiriin. Yksi niistä lah-joitettiin Espoon Retkei-lijoille 40-vuotislahjaksi, mutta kuljetuskuluja sääs-täen se sijoitettiin Koivu-lan saunan taakse. Kuopiolaiset lupaavat rapor-toida pöntön tapahtumis-ta tänä ja tulevina kesinä espoolaisille.
Kuvassa pönttöä ripus-tamassa ovat Tuula Lai-tinen puussa, Eeva ja Rai-mo Korhonen tikkaita pi-tämässä, Liisa Niskanen kuvasi.

Liisa Niskanen

Kuntoa ja kulttuuria Koivulassa

Taas Kuopio tanssii ja soi ja retkeilijät kokoontuvat Koivulaan 18.-20.6. Retkeillään Puijolla tai Kallavedellä, patsastellaan kaupungilla ja torilla seurataan tanssiviikon mo-nipuolista ohjelmaa. Tehdään omanlainen viikonloppu kohtuullisen kuppauksen peri-aatteella, Wikstenin Ekiä muistellen. Yöpyminen Koivulassa 10 € / retkeilijä /yö ja ruo-kailut kaupungilla tai yhteisruokailuna Koivulassa, jos niin sovitaan.
Ilmoittakaa tulostanne ja toiveistanne mahdollisimman pian, viimeistään kuitenkin 11.6. Niskasen Liisalle p. 040 7516143 tai lm.niskanen@suomi24.fi

Karjalan Retkeilijöistä tuli Patvinsuon kansallispuiston ystäväyhdistys

Metsähallituksen luontopalvelut ja Karjalan retkei-lijät ovat tehneet viisivuotisen sopimuksen Patvin-suon kansallispuiston ystäväyhdistyksen toimin-nasta. Osapuolten tavoitteena on tehdä Patvin-suon kansallispuistoa tunnetuksi ja toimia si-ten, että kansallispuiston luonto-, kulttuuri ja virkistysarvot säilyvät kestävästi ja vetovoima entisestään vahvistuu.
Idea syntyi, kun seura antoi lausunnon Pat-vinsuon hoito- ja käyttösuunnitelmasta, kertoo puheenjohtaja Juha Hämäläinen. Mallia saatiin myös Nuuksion kansallispuiston ystäväyhdistyk-sestä Nuukasta, jonka toiminnassa ainakin Espoon, Tapiolan ja Vihdin trl-läiset ovat aktiivisesti mukana.
Sopimus julkistettiin Suomen luontotuvalla 12.5.

Juha Hämäläinen

Lakka – soiden kaunotar. Kuva: Hilikka Laitinen

Salpausselän Samoojat tutustuivat Sudenkuoppaan

Retki tehtiin 2.4. Opastaulu kertoo kuopan historiaa:

1700-luvulla rakennettu kuoppa sijaitsee Hollolan Hopeaharjulla. Kuopan syvyys ja läpimitta ovat kumpikin 3 m. Kuoppa kaivettiin susien kulkureitille ja peitettiin muutamalla risulla, joiden päälle ladottiin hajuja tai olkia. Kuoppa on ollut käytössä vielä 1800-luvun lopulla, jolloin susi oli vielä yleinen koko Suomessa. Karjanhoidon takia piti susikantaa pitää kurissa.

Vuoden 1734 laissa on määräys, että kylälaisten tuli rakentaa sudenkuoppia. Pitäjässä oli jahtivouti, joka järjesti petojahteja. Niihin tuli jokaisen miehen sakon uhalla osallistua.

Petovahinkoja tuli, Hollolan historia kertoo, että ”pedot tappoivat esim. v. 1878 7 hevosta, 15 nautaa, 30 lamasta, yhden sian ja 25 kanaa”.

1900-luvulta on yksi maininta v. 1992 susivahingosta, jolloin 4 suden lauma raateli lampaita Vaaniassa. Susijahtien tuloksesta historia kertoo vain osalta ajasta, vuosina 1866-1870 Hollolassa metsästettiin 27 sutta.

Tämä sudenkuoppa on suojeltu v.1963 muinaismuistolain nojalla.

la. Sopiva retkikohde, jos siellä päin liikutte.

Opastaulusta tärkeimmät tiedot tiivistä **Hilkka Laitinen**

Sudenkuopalla ovat Maria Lahti, Arvo Korkkinen, Raimo Patronen, Aune Kurki, Timo Vilja, ja Tarmo Tikka. Kuvan otti Hilkka Tikka.

Savonlinnan Putretti veden äärellä

Putretti - mikä se on, ja mistä tuollainen nimi? Savonlinnan Työväen Retkeilijöiden majahan se on. Se sijaitsee Saimaan rannalla Savonlinnan lähellä Joel Lehtosen Putkinokkon naapurissa, siitä Put. Rauhan ja hiljaisuuden paikka retretti, siitä retti. Putretti - aika hyvä nimi. Suojeluskunnan ampumamaja purettiin, siirrettiin ja pystytettiin talkoovoimin kohta 30 vuotta sitten.

Jos tulet tänne päin esim. oopperajuhlille tai muuten vaan, käypä kylässä. Jos olet veneellä liikkeellä, luonnonsatama on ja siinä laituri rantautumiseen. Pikkumatka Savonlinnasta. Maita pitkin n.16 km. Iso on pirtti ja makuulle sopii vaikka kuinka monta

ja kamari-kin on. Jos saat kiinni poron tai lohén, savustus hoituu. On iso sauna ja mukava aitta.

Monessa voi Putrettia käyttää, kuten erilaisiin juhliin, leireihin, laulaisiin jne.

Joten TERVETULOA! Ota yhteys: Erkki Muukkonen, puh. 044 361 7953, e-mail eko.muukkonen@luuku.com

Annukka Mattila

Vieraista 4-vuotias Martti intoutui jammailemaan kontrabassolla. Marttia komppasivat vasemmalta Eino, Tuomas, Johanna ja Lassi Logrén sekä Anna-Maija Asikainen. Musiikillista jälkiruokaa nautti kolmisenkymmentä kuulijaa. Kuva: Johanna Logrén

Putretin herkkuja ja henkistä antia

Viime syksynä tarjosi savonlinnalainen retkeilijä Putrettiä rantakalaa, grillin tulisijassa halstrattuja muikkuja, savustusuunin savulohta ja majan keittiössä valmistettua kasviskeittoa. Vieraat ihastuivat ikihyväksi sekä Putretin tiloihin että luonnonkauniiseen ympäristöön.

Putretin kylmäsavustusuunissa kypsyy herkullinen kylmäsavukala ja -liha. Kuva: Veli-Matti Kähti.

Pietarhovilaiset Lapissa

Pietarhovilaisten ryhmä Varkhanmukassa, Lumikero taustalla. Kuvat: Juri Podkopajev

Revontulten taikaa täydenkuun aikaan sai kokea Karjalan Retkeilijöiden ja Pietarhovin DY:n yhteisretkellä Varkhanmukassa. Viikko sisälsi hiihtoa, lumikenkäilyä, normaaleja kämppä- ja piha-askareita sekä saunomista. Kohokohtina lasten ja ohjaajien upeat vanhan venäläisen talon esineiden näyttelyn ja teen historian esittelyt Hetan- ja Pallaksen opastuskeskuksissa. Ohessa vieraiden tunnelmia viikolta.

Anna Jefimova – pääohjaaja

Jo kolmannen kerran ryhmämme kävi Lapin maisemissa. Kyllä retkeily on hieno asia: aina paljon uutta ja erityistä. Nyt asuttiin ihan korvessa ja palveltiin itse itseämme Varkhanmukan kämpissä. Lämmitettiin kamionat, valmistettiin ruoat, tiskattiin astiat ja ehdittiin hiihtää hyvillä laduilla ja nauttia auringosta, puhtaasta lumesta ja ilmastasta ja suomalaisista ystävistä. Toivottavasti myös ohjelmamme teenjuonnin perinteistä miellyttivät suomalaisia vieraita.

Irina Kuzjmina, 10 v
Minä ensimmäistä kertaa kokeilin hiihtää luistelutavalla ja se onnistui! Yhdessä päivässä. Hurraa!

Andrei Kustov, 10 v.

Minua miellytti kaikista eniten lumimajan rakentaminen. Olin katolla ja tamppasin ensin lunta jaloillani, sitten lumikengissä. Kun talo oli valmis, hypimme katolta lumihankeen. Valokuvatkin onnistuivat hyvin. Minä pidän Lapista!

Jaroslav Vinichenko, 10 v.

Ette kyllä usko! Minä opin Lapissa hiihtämään. Ensimmäisenä päivänä kaaduin vähän väliä ja etenin hitaasti. Kolmantena päivänä hiihdin jo 15 km ja seuraavina jopa 20 km.

Uljana Aristanbekova, 11 v.

Minua miellytti eläinmuseo Pallaksella: ilves, orava, susi ja paljon erilaisia lintuja. Me valokuvasimme itsemme niiden kanssa. Kiva oli tietää, että ne oli saatu lahjaksi eikä tapettu museon takia. Museo oli fantastinen.

Anna Kariuli, 14 v.

Minä olin ensimmäistä kertaa Lapisissa. Minua miellytti täällä kaikki: hiljaisuus ja isot tähdet kirkkaan kuun kanssa ja sauna ja uinti avannossa. Erityisesti jäi muistiin esiintyminen englannin kielellä suomalaisen yleisön edessä.

Kirill Mansurov, 16 v.

Kuten ennenkin ilahdutti Lappi minua hyvillä hiihtoladuilla, lumen määrällä ja suomalaisten ystävällisyydellä. Saavutin oman tavoitteeni: hiihdin yli 200 kilometriä. Kävin myös saunomassa ja uimassa Joensuun avantouimarien tiloissa. Ihana paikka!

Nastja Kalinovskaja, 14v.

Miten ihmeellinen ja vaikea on suomen kieli! Me olimme lauseita esiin-

Pietarhovilaiset lapset Varkhanmukan Kelokämpän ylisillä.

Pallas-Ylläs kansallispuiston opastuskeskuksessa Pietarhovin porukka näyttelyn ja perinteisen venäläisen teen juonnin tapahtuman jälkeen.

tymistä varten, mutta se ei oikein onnistunut. Mutta olen iloinen, kun nyt osaan muutaman lauseen suomeksi. Ehdottomasti palaan tänne uudestaan.

Elena Vinichenko, 13 v.

Jo toisen kerran minä juhlin syntymäpäivääni 25.3. Lapisissa. Minut herätetään varhain aamulla ja kaikki ystävällisesti onnittelevat! Myös Lapin sää onnittelee minua. Viime vuonna se lahjoitti minulle paljon aurinkoa, tänä vuonna aamulla satoi lunta isoina hiutaleina. Se oli oikein kaunista ja juhlallista! Iltapäivällä suomalaiset ystävät lahjoittivat minulle ison maukkaan ja ihanan kakun! Lahjaksi sain myös poron ja teepaidan lappilaisiin symboleihin.

Arina Dubinina, 12 v.

Pitkiä aikoja minä olin haaveillut lumimajan rakentamisesta... Ja vihdoinkin Lapin matkallamme ystäviemme Ilmon ja Jurin kanssa aloitimme rakentaa sitä! Ensin me tamppasimme lumen kolmen metrin ympäryssä, seuraavaksi kasasimme lunta ympyrän keskelle. Sitten me hypimme sen päällä väsymykseen asti, jotta saimme sen kovaksi. Siitä huolimatta, vaikka minä ennen ulos lähtemistä pukeuduin toppahousuihin,

vedin käsiini käsiini ja muut lämpimät vaatteeni päälleni, lumi kuitenkin pääsi jalkineiden sisään, kun me upposimme lumen polvia myöten.

Swjatoslav Ivanov, 8 v.

Minä olen retkellä ensimmäistä kertaa, ja lisäksi vielä Lapisissa! Minä sain tehtäväksi sään taltioinnin. Sää oli oikein aurinkoinen ja tyyni. Mutta lämpötilaerot olivat suuret – päivällä oli -5, mutta yöllä oli -27, ja jopa -30! Voi tehdä johtopäätöksen, että täällä on ankara ilmasto! Kevät tulee myöhemmin, karhut vielä nukkuvat, mutta me näimme onnen linnun – kuukelin. Vanha tarina kertoo: Jos ihminen näkee kuukelin, niin voi keksiä jonkin toivomuksen ja se ehdottomasti toteutuu!

Lyubovj Aristanbekova, ohjaaja

Kun minä varustauduin Lapinmatkalle ja sain tietää, että huussit ovat ulkona, ja pakkasta luvattiin jopa -30 astetta, minua oikein jännitti. Mutta todellisuudessa kaikki oli yksinkertaista! Huussiin kaikki juoksivat hypien, siellä sekunneissa tekivät tarpeensa ja oikein reippaasti palasivat lämpimään hirsitaloonsa. Lämpöisen istuinlevyn kanssa huussi oli mukava eikä tuuli sinne päässyt! Kiitos!